

Báo cáo Ước tính Thương mại Quốc gia 2025 về
NHỮNG RÀO CẢN
THƯƠNG MẠI NƯỚC NGOÀI
của Tổng thống Hoa Kỳ
về Chương trình Các Hiệp định Thương mại

*Phần liên quan đến Việt Nam do [EPS Investing](#) biên dịch
Xem bản gốc bằng tiếng Anh [tại đây](#)*

ĐẠI DIỆN THƯƠNG MẠI HOA KỲ

VIỆT NAM

CÁC HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI

Hiệp định Khung về Thương mại và Đầu tư Hoa Kỳ – Việt Nam

Hoa Kỳ và Việt Nam đã ký Hiệp định Khung về Thương mại và Đầu tư vào tháng 6 năm 2007. Đây là cơ chế chính để thảo luận các vấn đề thương mại và đầu tư giữa hai nước. Hiệp định Thương mại song phương Hoa Kỳ – Việt Nam có hiệu lực từ ngày 10 tháng 12 năm 2001.

CHÍNH SÁCH NHẬP KHẨU

Thuế quan và Thuế

Thuế quan

Mức thuế suất tối huệ quốc (MFN) trung bình mà Việt Nam áp dụng là 9,4% trong năm 2023 (theo dữ liệu mới nhất hiện có). Mức thuế MFN trung bình của Việt Nam là 17,1% đối với sản phẩm nông nghiệp và 8,1% đối với sản phẩm phi nông nghiệp trong năm 2023. Việt Nam đã cam kết 100% các dòng thuế trong Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO), với mức thuế trần cam kết trung bình là 11,7%. Việt Nam cũng duy trì các hạn ngạch thuế quan đối với muối, trứng và đường.

Mặc dù phần lớn hàng xuất khẩu của Hoa Kỳ sang Việt Nam phải chịu mức thuế 15% hoặc thấp hơn, thực phẩm chế biến sẵn cho người tiêu dùng và sản phẩm nông nghiệp vẫn phải đối mặt với mức thuế cao hơn. Những năm gần đây, Việt Nam đã tăng thuế MFN đối với một số mặt hàng, bao gồm: chất tạo ngọt (như fructose và glucose); kẹo và các sản phẩm bánh kẹo; quả óc chó đã bóc vỏ; tương cà và các loại sốt cà chua khác; máy in phun; tro soda; và thanh/thanh thép không gỉ. Hầu hết các sản phẩm bị tăng thuế cũng được sản xuất bởi các công ty tại Việt Nam.

Thuế

Năm 2016, Luật số 106/2016/QH13 của Việt Nam đã tăng cơ sở tính thuế tiêu thụ đặc biệt đối với đồ uống có cồn từ giá nhập khẩu lên giá bán ra của người nhập khẩu, qua đó làm tăng gánh nặng thuế cho các nhà nhập khẩu so với các nhà sản xuất trong nước.

Rào cản phi Thuế

Cấm nhập khẩu và Hạn chế

Việt Nam cấm nhập khẩu một số sản phẩm, bao gồm: một số loại đồ chơi trẻ em; hàng điện tử tiêu dùng đã qua sử dụng; phụ tùng xe; động cơ đốt trong đã qua sử dụng có công suất dưới 30 mã lực; một số thiết bị và phần mềm mã hóa; thiết bị y tế đã tân trang; và một số sản phẩm văn hóa.

Việt Nam duy trì lệnh cấm nhập khẩu đối với một số sản phẩm công nghệ thông tin (CNTT) đã qua sử dụng. Quyết định số 18/2016/QĐ-TTg nói lỏng lệnh cấm nhập khẩu đối với một số sản phẩm CNTT đã qua sử dụng, với điều kiện các sản phẩm này đáp ứng các quy định và tiêu chuẩn kỹ thuật khác nhau. Các sản phẩm được đề cập trong quyết định bao gồm hàng CNTT đã qua sử dụng được: (1) Nhập khẩu cùng với việc di dời phương tiện sản xuất của một tổ chức duy nhất; (2) Nhập khẩu để kiểm soát, vận hành và kiểm tra các hoạt động trong một hoặc tất cả các bộ phận của một hệ thống hoặc dây chuyền sản xuất; (3) Nhập khẩu nhằm phục vụ sản xuất phần mềm, gia công kinh doanh hoặc xử lý dữ liệu cho các đối tác ngoài nước; hoặc (4) Tái nhập khẩu sau khi sửa chữa ở nước ngoài theo điều kiện bảo hành. Quyết định cũng bao gồm các hàng hóa tân trang và linh kiện không còn được sản xuất nữa nhưng được nhập khẩu để thay thế hoặc sửa chữa các linh kiện đang được sử dụng trong nước.

Rào cản Hải quan và Thuận lợi hóa thương mại

Một số nhà xuất khẩu Hoa Kỳ phản ánh các quan ngại về việc chậm trễ giải phóng hàng hóa tại cơ quan hải quan trong thời gian các thắc mắc về số tiền thuế và phí phải nộp đang được giải quyết. Việt Nam đã thực hiện Hiệp định Thuận lợi hóa Thương mại của WTO về tách việc giải phóng hàng hóa ra khỏi việc tính toán thuế vào cuối năm 2022.

Yêu cầu đăng ký sản phẩm – Dược phẩm nhập khẩu

Nghị định số 54/2017/NĐ-CP có hiệu lực từ tháng 7 năm 2017, cho phép các công ty dược phẩm nước ngoài thành lập tổ chức nhập khẩu. Cộng đồng doanh nghiệp và dược phẩm quốc tế hoan nghênh bước tiến này, nhưng vẫn tiếp tục có những lo ngại về các yêu cầu liên quan đến kho bãi, phân phối và giấy phép.

Thông tư số 08/2022/TT-BYT, có hiệu lực từ ngày 20 tháng 10 năm 2022, quy định về đăng ký thuốc và các yêu cầu về Giấy chứng nhận sản phẩm dược phẩm (CPP), đồng thời hài hòa với thông lệ quốc tế. Một số thách thức vẫn còn tồn tại, bởi trên thực tế Bộ Y tế (MOH) yêu cầu cơ quan có thẩm quyền nước ngoài và các phái bộ ngoại giao Việt Nam phải chứng thực hoặc hợp pháp hóa lãnh sự các CPP điện tử. Các công ty có thể sửa đổi hồ sơ đăng ký sản phẩm tối đa ba lần; nếu vượt quá sẽ bị từ chối hồ sơ.

Để xử lý tình trạng tồn đọng trong việc gia hạn và đăng ký thuốc, Quốc hội Việt Nam đã ban hành Nghị quyết 80/2023/QH15 vào tháng 1 năm 2023. Nghị quyết này cho phép gia hạn giấy phép lưu hành (MA) đối với thuốc và nguyên liệu thuốc hết hạn trong khoảng thời gian từ ngày 1 tháng 1 năm 2023 đến ngày 31 tháng 12 năm 2024, và các MA đã từng được gia hạn trước đó được phép tiếp tục lưu hành đến ngày 31 tháng 12 năm 2024, nếu thuốc và nguyên liệu đáp ứng các yêu cầu nhất định. Quốc hội cũng đã ban hành Luật số 44/2024/QH15 sửa đổi Luật Dược vào ngày 21 tháng 11 năm 2024. Sau đó, vào ngày 31 tháng 12 năm 2024, Bộ Y tế đã ban hành Thông tư 55/2024/TT-BYT sửa đổi Thông tư 08/2022, cho phép các MA đã hết hạn sau khi Bộ Y tế nhận được hồ sơ gia hạn, tiếp tục được sử dụng cho đến khi có thông báo thêm từ Việt Nam. Bộ Y tế chịu trách nhiệm xem xét và công bố danh sách các MA đáp ứng các yêu cầu một cách công khai, minh bạch. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục giám sát việc triển khai quá trình đăng ký thuốc tại Việt Nam.

Thiết bị y tế

Vào tháng 1 năm 2025, Việt Nam đã ban hành Nghị định 4/2025/NĐ-CP (Nghị định 4), sửa đổi, bổ sung Nghị định số 98/2021/NĐ-CP, đã được sửa đổi bởi Nghị định số 7/2023/NĐ-CP, liên quan đến quản lý thiết bị y tế. Nghị định 4 cho phép tất cả các giấy phép nhập khẩu thiết bị y tế hiện có được tự động gia hạn đến ngày 30 tháng 6 năm 2025 và quy định các hồ sơ xin cấp phép nhập khẩu đang chờ xử lý sẽ được xem xét, phê duyệt theo khung pháp lý của nghị định mới này. Chính phủ Việt Nam đã bắt đầu soạn thảo một văn bản pháp lý thay thế cho loạt nghị định này, dự kiến sẽ trình Quốc hội vào cuối năm nay. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục giám sát các diễn biến liên quan đến việc triển khai nghị định mới và các văn bản pháp luật bổ sung.

Ethanol

Hiện tại, Việt Nam chỉ cho phép pha trộn 5% ethanol vào một trong ba loại xăng đang được bán trong nước. Bộ Công Thương Việt Nam (MOIT) là cơ quan chủ trì về chính sách ethanol. Hoa Kỳ tiếp tục vận động để mở rộng việc pha trộn ethanol cho tất cả các loại xăng bán tại Việt Nam, giảm thuế nhập khẩu ethanol ít nhất ngang bằng với mức thuế áp dụng cho các phụ gia nhiên liệu khác đang được sử dụng tại Việt Nam, đồng thời hướng đến việc chuyển đổi sang tỷ lệ pha trộn ethanol 10% (E10). Bộ Công Thương

trước đây đã có kế hoạch mở rộng sang pha trộn E10 cho tất cả các loại xăng, nhưng cho đến ngày 31 tháng 12 năm 2024, kế hoạch này vẫn chưa được thực hiện.

RÀO CẢN KỸ THUẬT TRONG THƯƠNG MẠI / CÁC RÀO CẢN VỆ SINH VÀ KIỂM DỊCH ĐỘNG THỰC VẬT

Rào cản kỹ thuật trong thương mại

Ghi nhãn sản phẩm

Nghị định 111/2021/NĐ-CP sửa đổi Nghị định 43/2017/NĐ-CP về ghi nhãn hàng hóa, có hiệu lực từ ngày 15 tháng 2 năm 2022, yêu cầu hàng hóa nhập khẩu phải được bổ sung nhãn mác bởi thương nhân. Nghị định cập nhật yêu cầu ghi đáng kể nhiều thông tin hơn trên tất cả các loại nhãn mác, đồng thời đưa ra nhiều yêu cầu bổ sung cụ thể khác nhau tùy theo từng danh mục sản phẩm. Các nhà nhập khẩu đã phản ánh khó khăn khi đưa hàng hóa nhập khẩu vào thị trường do những bất ổn và không nhất quán trong việc phân loại sản phẩm, gây khó khăn cho việc tuân thủ các quy định ghi nhãn.

Yêu cầu kiểm định nội địa đối với các sản phẩm Công nghệ thông tin và Truyền thông (ICT)

Từ năm 2022, Bộ Thông tin và Truyền thông Việt Nam (MIC) đã ban hành một số Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia (QCVN), theo đó không còn chấp nhận các báo cáo kiểm định quốc tế và áp đặt yêu cầu kiểm định nội địa đối với nhiều sản phẩm công nghệ thông tin và truyền thông (ICT). Các quy định này tạo ra rào cản thương mại cho sản phẩm ICT, bao gồm cả các sản phẩm viễn thông, đặc biệt trong điều kiện năng lực phòng thí nghiệm trong nước tại Việt Nam còn hạn chế. Các doanh nghiệp Hoa Kỳ lo ngại về tác động thương mại từ những yêu cầu kiểm định này, đồng thời bày tỏ lo ngại về thời gian chuyển đổi quá ngắn và việc thiếu quy định chuyển tiếp đối với các sản phẩm đã và đang bán tại Việt Nam.

Vào tháng 5 năm 2024, MIC đã thông báo dự thảo QCVN 134:2024/BTTTT liên quan đến mức hấp thụ năng lượng đặc thù (SAR) đối với điện thoại di động, trong đó bao gồm yêu cầu kiểm định nội địa, các tiêu chuẩn cụ thể khác biệt so với các tiêu chuẩn quốc tế được công nhận và các khoảng thời gian chuyển đổi rất ngắn. Hoa Kỳ và các doanh nghiệp Hoa Kỳ đã trao đổi với Việt Nam về các mối quan ngại này, dẫn đến một số cải thiện tích cực trong dự thảo cập nhật. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục trao đổi với Việt Nam về các vấn đề còn tồn tại.

Các rào cản vệ sinh và kiểm dịch động thực vật (SPS)

Phê duyệt nhập khẩu hoặc thương mại hóa các sản phẩm biến đổi gen

Vào năm 2023, sau vài năm không hoạt động, Việt Nam đã nói lại việc tiếp nhận các hồ sơ đăng ký mới đối với sản phẩm biến đổi gen để canh tác. Tháng 5 năm 2024, Hội đồng An toàn sinh học mới tái lập đã bắt đầu xem xét bảy hồ sơ đăng ký mới liên quan đến ngô, đậu nành, cải dầu và bông công nghệ sinh học với mục đích thương mại hóa. Trong quý đầu tiên của năm 2024, ba giống ngô lai mới được phê duyệt đã được đưa vào thị trường sau quá trình xét duyệt kéo dài tới 10 năm. Việt Nam tiếp tục là nước nhập khẩu quan trọng các sản phẩm công nghệ sinh học và là thị trường trọng điểm trong việc phê duyệt canh tác để phục vụ quá trình thương mại hóa. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục trao đổi với Việt Nam về việc phê duyệt các hồ sơ còn đang chờ xét duyệt.

Nhập khẩu theo Luật An toàn Thực phẩm

Vào tháng 2 năm 2018, như một phần trong việc thực thi Luật An toàn Thực phẩm, Việt Nam đã ban hành Nghị định số 15/2018/NĐ-CP (Nghị định 15), hướng dẫn việc tự công bố, ghi nhãn, kiểm tra hàng nhập khẩu và đăng ký để xuất khẩu các sản phẩm thực phẩm nguồn gốc thực vật và động vật sang Việt Nam. Mặc dù Nghị định 15 đơn giản hóa việc tự công bố đối với việc nhập khẩu thực phẩm, một số khía cạnh

của nghị định này đã tạo ra sự không chắc chắn, khi các bộ ngành và thậm chí các phòng ban khác nhau trong Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (MARD) dường như đưa ra những cách giải thích trái ngược nhau. Ví dụ, Bộ NN&PTNT và Bộ Y tế (MOH) đã có những diễn giải mâu thuẫn về định nghĩa của Việt Nam đối với "sản phẩm chế biến," vốn được miễn yêu cầu đăng ký cơ sở theo Nghị định 15.

Vào tháng 3 năm 2021, Việt Nam đã ban hành dự thảo nghị định sửa đổi Nghị định 15. Dự thảo nghị định mới đề cập đến các sản phẩm thực phẩm và nông nghiệp nhập khẩu, trong đó sẽ tạo ra một quy trình đăng ký hai bước để kiểm tra nhập khẩu, bằng cách hợp nhất việc tự công bố (về an toàn thực phẩm) và công bố hợp quy (cho kiểm tra chất lượng) vào việc đăng ký để kiểm tra nhập khẩu. Việt Nam đã thông báo dự thảo nghị định này lên WTO vào tháng 7 năm 2021. Đến tháng 7 năm 2024, Việt Nam thông báo lại với WTO rằng họ đã rút lại dự thảo nghị định để tiếp tục lấy ý kiến thêm.

Năm 2023, Bộ Y tế được giao nhiệm vụ phối hợp với Bộ NN&PTNT và Bộ Công Thương (MOIT) rà soát việc thực thi Luật An toàn Thực phẩm. Theo Quyết định số 426/QĐ-TTg, việc rà soát Luật An toàn Thực phẩm sẽ được tiến hành từ năm 2023 đến năm 2025, sau đó các bộ sẽ trình đề xuất sửa đổi, bổ sung luật. Bộ Y tế cũng được giao nhiệm vụ rà soát việc thực thi Nghị định 15 phối hợp với Bộ NN&PTNT và Bộ Công Thương. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục theo dõi quá trình rà soát Luật An toàn Thực phẩm và Nghị định 15 để tránh bất kỳ ảnh hưởng bất lợi nào có thể xảy ra đối với xuất khẩu nông sản của Hoa Kỳ.

Lệnh cấm các sản phẩm nội tạng

Mặc dù Bộ NN&PTNT đã dỡ bỏ lệnh cấm nhập khẩu cái gọi là “nội tạng trắng” như mề gia cầm, bao tử bò, lợn và ruột từ tháng 9 năm 2013, nhưng Việt Nam vẫn chưa phê duyệt cơ sở mới nào của Hoa Kỳ được phép xuất khẩu những sản phẩm này kể từ tháng 9 năm 2013. Hoa Kỳ tiếp tục bày tỏ quan ngại về việc Việt Nam thiếu căn cứ khoa học để không phê duyệt các cơ sở mới của Hoa Kỳ muốn xuất khẩu nội tạng. Kế hoạch để Việt Nam tiến hành kiểm tra thực tế các cơ sở của Hoa Kỳ đã bị trì hoãn vô thời hạn, được cho là do sự bùng phát dịch tả lợn châu Phi tại Việt Nam. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục thảo luận với Việt Nam về vấn đề này.

Yêu cầu đăng ký cơ sở và kiểm nghiệm đối với sản phẩm thịt và gia cầm

Việc phê duyệt các cơ sở mới xuất khẩu thịt và gia cầm của Bộ NN&PTNT tiếp tục diễn ra chậm trong năm 2024. Các cơ sở nộp đơn đã gặp phải việc liên tục yêu cầu cung cấp thêm thông tin, bao gồm các thông tin độc quyền, khiến các bên liên quan lo ngại rằng mức độ chi tiết được yêu cầu gần như tương đương với việc thanh tra tại chỗ từng cơ sở riêng biệt. Sau khi có sự can thiệp của Hoa Kỳ, vào tháng 12 năm 2024, Cục Thú y Việt Nam (DAH) đã phê duyệt đăng ký cho 6 cơ sở Hoa Kỳ mới xuất khẩu thịt và gia cầm sang Việt Nam. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục làm việc với Bộ NN&PTNT để đảm bảo quy trình đăng ký được tinh gọn hơn trong tương lai.

Ngày 16 tháng 5 năm 2024, Việt Nam đã triển khai Thông tư 4/2024 quy định về kiểm dịch động vật trên cạn và các sản phẩm từ động vật, trong đó đưa ra một loạt các yêu cầu kiểm nghiệm đối với các sản phẩm khác nhau, bao gồm cả xét nghiệm mầm bệnh. Các bên liên quan cho rằng Thông tư 4/2024 đã tạo ra sự không chắc chắn về thương mại do thiếu thông tin chính về quá trình thực hiện, bao gồm: biện pháp được triển khai như thế nào; cách thức khiếu nại kết quả kiểm nghiệm; việc xử lý sản phẩm dương tính với xét nghiệm; và thời hạn để cơ quan có thẩm quyền của Việt Nam hành động khi có kết quả xét nghiệm dương tính.

ĐẤU THẦU CHÍNH PHỦ

Luật Đấu thầu năm 2023 của Việt Nam cung cấp khuôn khổ cơ bản cho việc mua sắm chính phủ và tiếp tục khuyến khích việc mua hàng hóa, dịch vụ nội địa trong các hoạt động đấu thầu chính phủ khi có thể.

Việt Nam không phải là thành viên của Hiệp định Đấu thầu Chính phủ (GPA) của WTO, nhưng đã tham gia với tư cách quan sát viên trong Ủy ban Đấu thầu Chính phủ của WTO kể từ tháng 12 năm 2012.

BẢO HỘ SỞ HỮU TRÍ TUỆ

Việt Nam tiếp tục nằm trong danh sách theo dõi của Báo cáo Đặc biệt 301 năm 2024. Mặc dù có một số cải thiện tích cực, như tăng số lượng các cuộc kiểm tra và thu giữ hàng giả, gia tăng hợp tác với các cơ quan thực thi pháp luật, và sự tăng cường hoạt động của Hải quan Việt Nam tại khu vực biên giới phía Bắc, Hoa Kỳ vẫn tiếp tục lo ngại về vấn đề bảo hộ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ (IP) tại Việt Nam, bao gồm cả môi trường kỹ thuật số.

Các vấn đề như hạn chế về năng lực và nguồn lực, tham nhũng, cũng như sự phối hợp kém giữa các cơ quan thực thi tiếp tục đặt ra thách thức đối với việc thực thi hiệu quả quyền sở hữu trí tuệ. Việc vi phạm bản quyền và buôn bán hàng giả trực tuyến lẫn trên các thị trường vật lý vẫn là mối quan ngại lớn. Một địa điểm cụ thể tại Việt Nam—Trung tâm thương mại Saigon Square tại Thành phố Hồ Chí Minh—được nêu tên trong Báo cáo năm 2024 về Các thị trường khét tiếng về hàng giả và vi phạm bản quyền (Notorious Markets List). Việt Nam đã khởi tố vụ án hình sự đầu tiên liên quan đến vi phạm bản quyền theo Luật Sở hữu trí tuệ trong năm 2024 và có những bước tiến trong việc xử lý một số trang web vi phạm bản quyền trực tuyến. Tuy nhiên, Việt Nam vẫn tiếp tục phụ thuộc vào các biện pháp và hình phạt hành chính để thực thi quyền sở hữu trí tuệ, nhưng những biện pháp này chưa đủ hiệu quả để ngăn chặn hàng giả và vi phạm bản quyền. Một số nỗ lực thành công của các bên liên quan trong việc đàm phán trực tiếp với chủ các trang web vi phạm để đóng cửa những trang web này không thể thay thế cho các hành động cưỡng chế và việc truy tố hình sự từ phía cơ quan chính quyền. Ngoài ra, Hoa Kỳ cũng lo ngại về sự thiếu rõ ràng trong hệ thống bảo vệ thông tin bí mật thương mại của Việt Nam và nguy cơ tiết lộ trái phép dữ liệu thử nghiệm hoặc các dữ liệu khác được sử dụng để xin cấp phép tiếp thị cho các sản phẩm dược phẩm.

Hoa Kỳ sẽ tiếp tục thảo luận với Việt Nam về các vấn đề này và giám sát việc thực thi các quy định về sở hữu trí tuệ theo cam kết của Việt Nam trong các hiệp định thương mại với các bên thứ ba.

RÀO CẢN TRONG LĨNH VỰC DỊCH VỤ

Dịch vụ nghe nhìn

Nghị định 71/2022 (Nghị định 71), sửa đổi Nghị định 06/2016 về quản lý, cung cấp và sử dụng dịch vụ phát thanh và truyền hình, có hiệu lực từ ngày 1 tháng 10 năm 2022. Nghị định này yêu cầu nhà cung cấp nước ngoài phải được cấp phép hoặc liên doanh trong nước để cung cấp các dịch vụ phát thanh, truyền hình qua mạng Internet (OTT). Nghị định này áp dụng cho các loại phim và các chương trình "phi điện ảnh" không có kịch bản như chương trình trò chơi, truyền hình thực tế, hài độc thoại, phim tài liệu. Luật Điện ảnh và nghị định hướng dẫn cho phép các nhà cung cấp dịch vụ OTT nước ngoài được lựa chọn giữa việc xin cấp phép hoặc thành lập một pháp nhân trong nước, mặc dù các nền tảng OTT vẫn phải tuân thủ các bộ quy định riêng về kiểm duyệt nội dung, phân loại và xếp hạng chương trình. Các văn bản hướng dẫn liên quan gồm Thông tư 05/2023/TT-BVHTTDL của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đối với phim điện ảnh, và Thông tư 06/2023/TT-BTTTT của Bộ Thông tin và Truyền thông đối với các chương trình "phi điện ảnh." Việc thực hiện Nghị định 71 của Việt Nam đã khiến một số nhà cung cấp dịch vụ Hoa Kỳ quyết định rút khỏi thị trường Việt Nam.

Dịch vụ tài chính

Nhà đầu tư nước ngoài có thể thành lập các công ty con ngân hàng 100% vốn nước ngoài và được phép sở hữu cổ phần trong các ngân hàng cổ phần trong nước (tức là các ngân hàng thương mại với bất kỳ tỷ lệ sở hữu tư nhân nào) hoặc các ngân hàng liên doanh (tức là các ngân hàng được thành lập theo thỏa thuận liên doanh, thường giữa đối tác trong nước và ngoài nước). Tổng tỷ lệ sở hữu cổ phần tại ngân hàng cổ phần bởi các nhà đầu tư tổ chức và cá nhân nước ngoài bị giới hạn ở mức 30%, trong đó tỷ lệ sở hữu tối đa của một nhà đầu tư chiến lược nước ngoài (được định nghĩa là tổ chức tín dụng nước ngoài đáp ứng tiêu chí nhằm phát triển hệ thống ngân hàng Việt Nam) là 20%. Tỷ lệ sở hữu của nhà đầu tư nước ngoài trong ngân hàng liên doanh bị giới hạn ở mức 50%. Trong hai năm qua, các ngân hàng nước ngoài đã bày tỏ quan ngại về một số điều khoản trong Luật Các tổ chức tín dụng, trong đó giới hạn việc cho vay của các chi nhánh ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam dựa trên vốn điều lệ tại Việt Nam, thay vì vốn toàn cầu của ngân hàng mẹ. Luật sửa đổi Các tổ chức tín dụng, được ban hành vào tháng 1 năm 2024 và có hiệu lực hoàn toàn vào cuối năm 2024, đã giảm giới hạn sở hữu đối với các cổ đông tổ chức tại các tổ chức tín dụng từ 15% xuống còn 10% và giảm tổng mức sở hữu của nhóm cổ đông liên quan từ 20% xuống còn 15%.

Dịch vụ thanh toán điện tử

Năm 2016, hai mạng lưới xử lý thanh toán của Việt Nam được hợp nhất thành một thực thể gần như độc quyền (*de facto monopoly*) là Công ty Cổ phần Thanh toán Quốc gia Việt Nam (NAPAS), đơn vị này được Nhà nước Việt Nam – thông qua Ngân hàng Nhà nước – nắm giữ một phần vốn. Kể từ tháng 1 năm 2021, Thông tư 28 yêu cầu rằng các giao dịch thanh toán điện tử nội địa phải được xử lý qua NAPAS khi thẻ thanh toán, bao gồm cả thẻ quốc tế, được quét tại điểm bán hàng. Yêu cầu này không áp dụng cho các giao dịch trực tuyến.

THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ / RÀO CẢN GIAO DỊCH SỐ

Luật An ninh mạng

Luật An ninh mạng của Việt Nam (số 24/2018/QH14), có hiệu lực từ tháng 6 năm 2018, được triển khai thông qua Nghị định 53/2022/NĐ-CP vào tháng 10 năm 2022. Khung pháp lý này tạo ra sự không chắc chắn liên quan đến các yêu cầu cụ thể đối với doanh nghiệp, áp dụng cho cả doanh nghiệp trong và ngoài nước cung cấp dịch vụ trên mạng viễn thông hoặc Internet. Luật yêu cầu tất cả công ty trong nước, bao gồm cả công ty có vốn đầu tư nước ngoài, phải lưu trữ bản sao dữ liệu người dùng Việt Nam trên máy chủ đặt tại Việt Nam và thành lập văn phòng đại diện tại Việt Nam. Mặc dù một số tổ chức quốc tế được miễn trừ danh nghĩa, các bên liên quan vẫn không rõ cách Bộ Công an sẽ quyết định thực thi các yêu cầu về lưu trữ dữ liệu. Ngoài ra, Bộ Công an đang soạn thảo một nghị định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh mạng, bao gồm các hành vi như vi phạm kỹ thuật, hạn chế truy cập Internet, và chặn trang web. Các bên liên quan bày tỏ lo ngại về việc thiếu rõ ràng trong việc thực hiện các yêu cầu tuân thủ này, và tính đến ngày 31 tháng 12 năm 2024, dự thảo nghị định vẫn chưa được ban hành.

Dịch vụ Internet

Dịch vụ nội dung trên nền Internet

Việt Nam kiểm soát truy cập Internet thông qua một số lượng hạn chế các nhà cung cấp dịch vụ Internet do nhà nước kiểm soát. Chính phủ chặn hoặc hạn chế truy cập vào các trang web bị cho là không phù hợp về mặt chính trị hoặc văn hóa. Nghị định 72/2013/NĐ-CP (Nghị định 72) về quản lý, cung cấp và sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng cấm việc sử dụng dịch vụ Internet để chống đối chính quyền. Nghị

định 27/2018/NĐ-CP (Nghị định 27) bổ sung thêm các quy định về định danh, lưu trữ dữ liệu cho mạng xã hội và các trang thông tin điện tử.

Từ năm 2022, Cục Phát thanh, Truyền hình và Thông tin điện tử thuộc Bộ Thông tin và Truyền thông (MIC) đã công bố các dự thảo thay thế Nghị định 72 và Nghị định 27, đưa ra các quy định mới đối với nhiều loại dịch vụ Internet và nhà cung cấp nội dung. Dự thảo nghị định đề xuất các biện pháp kiểm duyệt nội dung và yêu cầu lưu trữ dữ liệu trong nước, có thể trùng lặp với các yêu cầu trong các luật khác. Phạm vi điều chỉnh cũng sẽ được mở rộng để bao gồm cả trung tâm dữ liệu và dịch vụ điện toán đám mây. Vào tháng 6, trước những phản hồi từ ngành công nghiệp, MIC xác nhận còn nhiều “vấn đề tồn đọng” trong dự thảo và cam kết sẽ xử lý các mối quan ngại. Sau đó, Việt Nam đã ban hành Nghị định 147/2024/NĐ-CP về quản lý, cung cấp và sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng vào ngày 9 tháng 11 năm 2024. Có hiệu lực từ ngày 25 tháng 12 năm 2024, Nghị định 147 chính thức bãi bỏ Nghị định 72 và Nghị định 27.

Quy định về Bảo vệ Dữ liệu Cá nhân

Nghị định về Bảo vệ Dữ liệu Cá nhân của Việt Nam (Nghị định 13/2023/NĐ-CP) được ban hành vào ngày 17 tháng 4 năm 2023 và có hiệu lực từ ngày 1 tháng 7 năm 2023. Nghị định này thiếu các hướng dẫn rõ ràng về những ngành hoặc doanh nghiệp nào bị điều chỉnh và áp đặt các hạn chế đối với dòng chảy dữ liệu xuyên biên giới. Vào tháng 9 năm 2024, Bộ Công an đã công bố dự thảo Luật Bảo vệ Dữ liệu Cá nhân để lấy ý kiến công chúng. Luật này được kỳ vọng sẽ thay thế Nghị định hiện hành và dự kiến được Quốc hội xem xét, thông qua vào tháng 11 năm 2025.

Vào tháng 7, Bộ Công an cũng đã công bố dự thảo Luật Dữ liệu để lấy ý kiến công chúng, nhằm đảm bảo việc sử dụng dữ liệu một cách nhất quán và hiệu quả cho công tác quản lý nhà nước, phát triển kinh tế – xã hội và quản trị kỹ thuật số. Một số nội dung chính trong dự thảo luật cấm việc lạm dụng xử lý hoặc quản lý dữ liệu gây tổn hại đến lợi ích quốc gia hoặc quyền cá nhân, và đề xuất rằng các nhà cung cấp dịch vụ có chuyển dữ liệu ra nước ngoài có thể phải tuân thủ các yêu cầu báo cáo bổ sung để đánh giá rủi ro an ninh quốc gia. Quốc hội Việt Nam đã thông qua Luật Dữ liệu vào ngày 30 tháng 11 năm 2024 theo quy trình rút gọn.

Giao dịch điện tử

Luật Giao dịch điện tử của Việt Nam được thông qua vào ngày 22 tháng 6 năm 2023 với tên gọi Luật số 20/2023/QH15. Luật này vẫn còn mơ hồ về nghĩa vụ tuân thủ đối với các nền tảng số và yêu cầu đăng ký đối với các nhà cung cấp dịch vụ chữ ký điện tử và giao dịch điện tử xuyên biên giới. Nghị định 48/2024/NĐ-CP do Bộ Thông tin và Truyền thông ban hành vào tháng 5 năm 2024 quy định chi tiết về chữ ký số và dịch vụ chứng thực điện tử trong giao dịch điện tử. Tuy nhiên, ngành tài chính vẫn bày tỏ lo ngại vì Bộ Thông tin và Truyền thông không công nhận các nhà cung cấp dịch vụ chữ ký số và chứng thực điện tử xuyên biên giới, vốn đang được sử dụng rộng rãi bởi các tổ chức tài chính quốc tế.

RÀO CẢN ĐẦU TƯ

Việt Nam vẫn duy trì các hạn chế theo luật định về sở hữu nước ngoài trong một số lĩnh vực cụ thể, như các liên doanh và dự án trong ngành ngân hàng, dịch vụ hạ tầng mạng, dịch vụ viễn thông không thuộc hạ tầng, vận tải và năng lượng. Nghị định 31/2021/NĐ-CP, được ban hành năm 2021, liệt kê 25 ngành nghề kinh doanh mà nhà đầu tư nước ngoài bị cấm đầu tư. Nghị định cũng liệt kê 58 ngành nghề khác phải tuân thủ điều kiện tiếp cận thị trường, bao gồm: ngân hàng và tổ chức tín dụng phi ngân hàng, hàng không, vận tải đường bộ và đường biển, sản xuất và phát hành phim, dịch vụ du lịch, quảng cáo và logistics. Tùy từng ngành, các điều kiện tiếp cận thị trường có thể bao gồm giới hạn tỷ lệ sở hữu nước ngoài, yêu cầu liên doanh hoặc hợp tác với đối tác trong nước. Một số dự án đầu tư nước ngoài cũng phải

được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, bao gồm: các dự án liên quan đến sân bay và một số cảng biển, sông bạc, thăm dò – khai thác – lọc hóa dầu, viễn thông và hạ tầng mạng, lâm nghiệp, xuất bản và các dự án cần có sự phê duyệt của hơn một tỉnh thành tại Việt Nam.

Bên cạnh những hạn chế nói trên đối với lĩnh vực viễn thông, Luật Viễn thông sửa đổi số 24/2023/QH15 (gọi tắt là "Luật Viễn thông") quy định về tỷ lệ sở hữu nước ngoài trong ngành viễn thông tại Việt Nam bằng cách áp dụng hạn chế về sở hữu, đặc biệt đối với các nhà cung cấp dịch vụ viễn thông truyền thống có hạ tầng mạng. Luật quy định rằng Chính phủ sẽ đặt ra mức trần về tỷ lệ góp vốn hoặc cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài nếu họ đầu tư vào nhiều nhà cung cấp dịch vụ viễn thông đang hoạt động trong cùng một thị trường, nhằm đảm bảo cạnh tranh lành mạnh. Ngoài ra, các nhà cung cấp dịch vụ viễn thông truyền thống có vốn nước ngoài khi tham gia thỏa thuận thương mại với doanh nghiệp viễn thông đã được cấp phép tại Việt Nam phải xây dựng kế hoạch kỹ thuật để đảm bảo an toàn thông tin. Luật Viễn thông cũng mở rộng định nghĩa về dịch vụ viễn thông áp dụng trong luật, bao gồm cả các dịch vụ không truyền thống như trung tâm dữ liệu, điện toán đám mây và các dịch vụ trên nền Internet như OTT (Over-The-Top). Các bên liên quan đã bày tỏ lo ngại về sự thiếu rõ ràng do định nghĩa mở rộng này, vì mặc dù hiện tại luật chưa hạn chế sở hữu nước ngoài trong các dịch vụ mở rộng này, nhưng việc mở rộng định nghĩa có thể trao quyền cho Bộ Thông tin và Truyền thông (MIC) áp đặt các hạn chế trong tương lai. Ngày 24 tháng 12 năm 2024, Bộ Thông tin và Truyền thông đã ban hành Nghị định số 163/2024/NĐ-CP, làm rõ nghĩa vụ của các nhà cung cấp trung tâm dữ liệu, điện toán đám mây và dịch vụ Internet có vốn nước ngoài, bao gồm yêu cầu về thông báo, lưu trữ dữ liệu tại Việt Nam, bảo mật và bảo vệ người dùng.

MÔI TRƯỜNG

Vào tháng 10 năm 2020, Đại diện Thương mại Hoa Kỳ đã khởi xướng một cuộc điều tra theo Mục 301 đối với các hành vi, chính sách và thực tiễn của Việt Nam liên quan đến việc nhập khẩu và sử dụng gỗ bất hợp pháp, đặc biệt là để xem xét các báo cáo rằng ngành chế biến gỗ của Việt Nam phụ thuộc vào gỗ nhập khẩu có thể đã bị khai thác hoặc buôn bán bất hợp pháp. Ngày 1 tháng 10 năm 2021, Hoa Kỳ và Việt Nam đã ký một thỏa thuận (Thỏa thuận Gỗ) nhằm giải quyết các quan ngại của Hoa Kỳ trong cuộc điều tra. Thỏa thuận này bảo đảm các cam kết sẽ giúp loại bỏ gỗ bị khai thác hoặc buôn bán trái phép ra khỏi chuỗi cung ứng, đồng thời bảo vệ môi trường và tài nguyên thiên nhiên.

Hoa Kỳ đã tổ chức các cuộc họp nhóm làm việc với Việt Nam vào các năm 2022, 2023 và 2024. Cũng trong năm 2024, Hoa Kỳ và Việt Nam đã phối hợp tổ chức hai hội thảo về buôn lậu gỗ và thúc đẩy thương mại gỗ hợp pháp cho các cán bộ và doanh nghiệp Việt Nam. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục giám sát việc Việt Nam thực hiện các cam kết theo Thỏa thuận Gỗ.

CÁC RÀO CẢN KHÁC

Các bên liên quan của Hoa Kỳ tiếp tục bày tỏ lo ngại về sự thiếu minh bạch và trách nhiệm giải trình trong các quy trình pháp lý của Chính phủ Việt Nam do sự chồng chéo thẩm quyền giữa các bộ ngành và các vấn đề quản trị khác. Hoa Kỳ sẽ tiếp tục hợp tác với Việt Nam để hỗ trợ các nỗ lực cải cách và thúc đẩy tính minh bạch cao hơn.

Thuế xuất khẩu

Việt Nam áp dụng thuế xuất khẩu (dao động từ 1% đến 40%) đối với các mặt hàng được quy định trong Nghị định 26/2023/NĐ-CP, chủ yếu là các sản phẩm được sản xuất từ khoáng sản và tài nguyên thiên nhiên, trong đó chi phí năng lượng, khoáng sản và tài nguyên thiên nhiên chiếm hơn 51% giá trị của sản phẩm. Các mặt hàng này bao gồm: cây trồng và các bộ phận của cây; quặng; than đá; dầu thô; hóa chất; da thú; gỗ; than củi; đá quý và vàng bạc; trang sức; và kim loại cùng các sản phẩm từ kim loại.